

Kultur och bildning
Jimmy Eriksson
Tfn: 063-146703
E-post: jimmy.eriksson@regionjh.se

2024-10-15

RUN/33/2024

Framställan om statligt anslag till regional kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen 2025

Kultursamverkansmodellen styrs av förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Region Jämtland Härjedalens framställan om statligt stöd till förordningens sju områden för 2025 utgår från de nationella kulturpolitiska målen och ambitioner i den regionala kulturplanen. Regionens övergripande kulturuppdrag är att alla invånare ska ha tillgång till ett kulturutbud av hög kvalitet och erbjudas likvärdiga möjligheter att skapa och utöva kultur samt ha möjlighet att påverka, delta och medverka i kulturlivet. De regionala kulturverksamheterna ska komplettera kommunernas kulturutbud och bidra till en hållbar kulturell infrastruktur i länet.

Kultursamverkansmodellen innebär att i dialog och genom samverkan mellan lokal, regional och statlig nivå skapa bästa förutsättningar för kulturlivets utveckling i hela landet. Kultursamverkansmodellen har utretts med syfte att modellen ska utvecklas så att den i ökad grad kan bidra till kultur i hela landet och till att de nationella kulturpolitiska målen uppfylls. I Region Jämtland Härjedalens yttrande över remissen framgår att vi i utredningen saknar ekonomiska incitiment för att behålla de etablerade och välutvecklade strukturer som nu finns på plats samtidigt som nya samverkansformer föreslås utvecklas. Dessutom saknas tydliga konsekvensbeskrivningar av många av förslagen.

Den kulturella infrastrukturen är en central del av kultursamverkansmodellen och behöver stärkas, både för att nå de kulturpolitiska målen men också för att kunna rusta samhället för framtida kriser. Beredskapsfrågorna har blivit alltmer aktuella och där behöver vi stärka samverkan med kommuner, kulturliv och civilsamhälle för att minska sårbarheten i en omvärld som förändras. Den resiliens som kulturen och civilsamhället bidrar till tror vi är nödvändig i händelse av kris eller krig. Vi ser fram emot ett fortsatt gott samarbete med staten i detta viktiga arbete.

Kulturrådets prioriteringar

Kulturrådets principer för fördelning av statliga medel till regional kulturverksamhet handlar om att bidragsgivningen ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt ge möjligheter till regionala prioriteringar och variationer. Dessutom ska statens finansiering sammantaget bidra till att upprätthålla och utveckla en kulturell infrastruktur i regionerna samt att utgångspunkten för fördelningen är att bidra till stabilitet och förutsägbarhet för kulturverksamheten i regionerna.

I syfte att bidra till att regionala kulturverksamheter ökar tillgängligheten till kultur och skapar förutsättningar för ökad kvalitet och förnyelse, har Kulturrådet tillsammans med regionerna fastställt tre strategiska utvecklingsområden; 1) utveckla den regionala kulturella infrastrukturen, etablera och stärka samverkansformer och interregionala samarbeten, 2) ge utrymme till konst- och kulturområden med en svag regional infrastruktur samt 3) insatser som leder till att fler invånare deltar i kulturlivet. Dessa tre utvecklingsområden ligger till grund för Kulturrådets prioriteringar inom det regionala verksamhetsbidraget. Region Jämtland Härjedalen framhåller sammantaget att den regionala kulturplanens ambitioner och fokusområden på ett tydligt sätt sammanfaller med Kulturrådets prioriteringar.

Samtliga verksamheter inom kultursamverkansmodellen har planer för tillgänglighet i enlighet med Kulturrådets krav. Dessa kan biläggas framställan vid efterfrågan från Kulturrådet.

Regional kulturplan för Jämtland Härjedalen 2024-2027

Kulturplanen pekar ut sju fokusområden för perioden 2024 till 2027. Under varje fokusområde finns ett antal utvecklingsbehov kopplade och samtliga mottagare av regionalt stöd ska förhålla sig till ett eller flera av dessa fokusområden;

- Kulturarv – dåtid, samtid, framtid
- Barns och ungas rätt till kultur
- Breddat deltagande och skapande
- Digital kulturutveckling
- Omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer
- Nationella minoriteters och urfolket samernas kultur och språk
- Professionella kulturskapares villkor samt kulturella och kreativa branscher

De verksamheter som ingår i kultursamverkansmodellen, det vill säga har statligt stöd, nämns i kulturplanen. Dessa är Estrad Norr inom Region Jämtland Härjedalen med verksamheterna musik, teater, musikteater och dans, Stiftelsen Jamtli, Föreningsarkivet i Jämtlands län, Riksteatern Jämtland Härjedalen samt Kulturutveckling inom Region Jämtland Härjedalen med verksamheterna Biblioteksutveckling, Bildkonsten, Filmpool och Hemslojds konsulenter. Inom Kulturutveckling finns även verksamheten Designcentrum.

Kulturplanens ambitioner och utvecklingsbehov avses att tydliggöras i avtal och överenskommelser med verksamheter inom och utom kultursamverkansmodellen samt i interna uppdrag och verksamhetsplaner.

Särskilda utmaningar och behov 2025

Region Jämtland Härjedalen aviserar en uppräkningsbudget för 2025 samt med 0% de kommande två åren. Tillsammans med statens minskade uppräkningsbudget innebär detta stora utmaningar att fortsatt kunna främja och upprätthålla en kulturell infrastruktur i länet. Dessutom riskerar civilsamhällets viktiga roll i samverkan med regionen och regionala kulturverksamheter att försvagas.

Inom kultursamverkansmodellens verksamheter sker verksamhetsdialoger under hösten, utifrån den regionala kulturplanen, som ligger till grund för 2025 års avtal och överenskommelser. Verksamheterna har i sina äskanden och skrivelser till regionen signalerat utmaningar och behov enligt nedan:

Stiftelsen Jamtli – Jamtli är länets största kulturinstitution med det regionala museiuppdraget. En genomförd extern utredning ligger till grund för ett utvecklingsarbete där basuppdraget ska tydliggöras samt stiftarnas ansvar i relation till det ändamål som stipuleras i stiftelseurkund. Utöver stora underhållsbehov av museets byggnader där kostnadsökningar och inflation inte täcks av nuvarande anslag så finns även utmaningar kring övrig samlingsförvaltning där grundanslaget inte täcker behovet. Regionen menar att detta är en större fråga där en bredare dialog med staten behövs för att gemensamt möta museernas stora utmaningar. Jamtli signalerar åtgärder i form av minskad tillgänglighet och ett kulturarv som riskerar att förstöras eller avyttras. En uppräknig av statens bidrag inom kultursamverkansmodellen skulle innebära att detta kunde begränsas.

Föreningsarkivet i Jämtlands län – Arkivet är en viktig verksamhet i länets kulturella infrastruktur som inte bara samlar och engagerar civilsamhället och därmed även bevarar och tillgängliggör länets kulturarv, utan också bidrar till viktiga mötesplatser för både barn, vuxna och äldre. Arkivet signalerar stora utmaningar vad gäller att bibehålla nuvarande verksamhet med allt mer begränsade resurser. En fortsatt urholkning av anslaget leder till en minskning av personalstyrkan i en verksamhet som redan är minimalt bemannad och ett upphörande med publik verksamhet. Dessutom finns stora behov av nya magasin och eventuellt en ny besöksplats.

Riksteatern Jämtland Härjedalen – Utöver det allmänna främjandet av arrangörer i länet samt subvention av utbud av professionell scenkonst, inte minst från fria grupper, så stärker verksamheten barn och ungas delaktighet genom KulturCrew och Camp Riksteatern. Behovet är att fortsatt kunna säkerställa kvaliteten inom verksamheten där bemanningen är minimal. En särskild utmaning är att Riksteatern kommer att ta bort stödet till den regionala verksamheten som används för att subventionera föreställningar av fria grupper till arrangörer.

Estrad norr inom Region Jämtland Härjedalen – Estrad norr är länets professionella scenkonstinstitution som producerar och turnerar med teater, musik, musikteater och dans. Verksamheten har kartlagt scenkonstlokaler i länet som ligger till grund för ett fortsatt utvecklingsarbete när det gäller att stärka infrastrukturen, både utifrån konstnärlig kvalitet men också ur tillgänglighets- och arbetsmiljöperspektiv. Under 2025 kommer Scenkonstbiennalen att genomföras i Östersund och länet där verksamheten är en naturlig samverkanspart. Estrad Norr lämnar samtliga lokaler i Folkets Hus för att samla all verksamhet i Scenkonstverkstan i Odenskog.

Kulturutveckling inom Region Jämtland Härjedalen – Verksamheten är konst- och kulturområdesövergripande och samlar de främjande verksamheterna inom bild och form, hemslöjd, film, litteratur och design samt den regionala biblioteksverksamheten. Tillsammans med olika aktörer vill verksamheten stärka mötesplatser för ung kultur, både i Östersund men även i länets övriga kommuner. Ett nytt arbetsstipendium inom slöjd och konsthantverk inrättas bredvid de redan existerande arbetsstipendierna inom scenkonst,

bildkonst och litteratur. Residens är fortsatt viktiga verktyg som bidrar till en kulturell infrastruktur, platsutveckling och ett främjande av kulturskaparnas villkor och konstnärlig kvalitet. Utöver de residens som nu finns inom musik, dans och konst så undersöks formerna för ett nytt slöjdresidens. Utredningen om nya lokaler för de främjande verksamheterna pågår för ökad tillgänglighet och breddat deltagande.

I övrigt kommer regionen att fortsatt fokusera på barnkonventionens implementering i verksamheterna, ett fortsatt främjande av kulturella och kreativa branscher i bred samverkan inom regional utveckling och med näringslivsorganisationer, fortsatt samverkan med hälso- och sjukvården kring kultur och hälsa samt stärkt kunskap och främjande av nationella minoriteter och urfolket samernas språk och kultur.

Kultur i norr

Norrlänens interregionala samverkansgrupp Kultur i Norr fortsätter sitt arbete genom det kulturpolitiska positionspapperet. Den kulturpolitiska positioneringen står fast men det kan finnas skäl att se över fokusområdena inför kommande år. Ambitionen om ett fördjupat interregionalt samarbete gällande analys och uppföljning kring arbetet med de regionala kulturplanerna ligger kvar. Konsttidningen Volym är en nätbaserad konstitidning med inriktning på konst utifrån ett norrländskt perspektiv och med skribenter från de fyra nordliga länen. De regionala biblioteksverksamheterna tar gemensamt fram kompetensverktyg kring de nationella minoriteterna för såväl bibliotek som andra verksamheter att använda.

De förflyttningar som gjorts inom samarbetet är viktigt att behålla, inte minst vad gäller urfolket samerna där Kultur i Norr genom stödet till Viermie K och andra samiska verksamheter har tagit viktiga steg framåt. Även inom området arrangörsfrämjande insatser ser vi att förflyttningar har gjorts där egna och gemensamma regionala projektbidrag bidrar till utveckling. Samhällsomvandlingen i norr är en gemensam utmaning där kulturen kan spela en större roll.

Ett sätt att ytterligare stärka det interregionala arbetet inom Kultur i norr är att skapa en gemensam länsövergripande resurs. Genom en statlig finansiering till regionerna, för Kultur i norr, kan en mer effektiv samverkan komma till stånd med ett ökat fokus att stärka områden med svag infrastruktur samt på ett bättre sätt möjliggöra en väg in för ett gemensamt och mer adekvat analys- och uppföljningsarbete. Dessutom får staten en tydligare samtalspartner i norr-regionerna. För satsningar inom ramen för det kulturpolitiska positionspapperet för Kultur i norr äskas förstärkning om 200 000 kronor.

Särskilda satsningar 2025

Regionen lyfter vissa områden inför 2025 som är möjliga att fokusera på genom omprioriteringar inom områdets rambudget. Det innebär att Region Jämtland Härjedalen förstärker kultursamverkansmodellen med 1 150 000 kronor vilket finansieras av de utvecklingsmedel området har till förfogande. Konsekvensen av detta blir en försämrad flexibilitet i att möta eventuella medfinansieringsbehov eller särskilda utvecklingsåtgärder. Regionen ser däremot att detta är en viktig prioritering för att kunna upprätthålla en nödvändig infrastruktur samt möta delar av det kulturplanen säger.

Verksamheter som regionen avser att förstärka är Kulturutveckling inom Region Jämtland Härjedalen för den konst- och kulturområdesövergripande delen Mötesplats för ung kultur. Detta har framgångsrikt drivits som ett utvecklingsprojekt med medel från Kulturrådet och redovisas under hösten 2024. Mötesplats för ung kultur avses permanentas från 2025 genom ett tydligare uppdrag till Kulturutveckling att i samverkan med Östersunds kommun utveckla verksamheten vidare. Det möter tydligt Kulturrådets prioriteringar avseende att stärka samverkansformer och utveckla insatser som leder till att fler deltar i kulturlivet. Mötesplats för ung kultur är att betrakta som en främjande metod och ett arbetssätt snarare än ett nytt verksamhetsområde. Denna prioritering möter särskilt fokusområdet barns och ungas rätt till kultur samt breddat deltagande i kulturplanen. Regional förstärkning om 650 000 kronor.

Även verksamhetsbidraget till Föreningsarkivet avses att förstärkas från 2025 för att verksamheten ska kunna upprätthållas i sin nuvarande form och kunna möta de utmaningar verksamheten står inför vad gäller magasin och mötesplats. Detta möter särskilt fokusområdet kulturav samt breddat deltagande i kulturplanen. Regional förstärkning om 400 000 kronor.

Slutligen avser regionen att kompensera det bortfall av subventionsstöd som drabbar Riksteatern Jämtland Härjedalen för att fortsatt kunna subventionera fria grupper till arrangörer i länet. Detta möter särskilt fokusområdet professionella kulturskapares villkor samt breddat deltagande i kulturplanen. Regional förstärkning om 100 000 kronor.

Region Jämtland Härjedalen ser gärna att Kulturrådet möter oss i dessa prioriteringar i fördelningen av det regionala verksamhetsbidraget 2025.

Framställan om statligt anslag 2025

Regionens framställan består av Regional kulturplan för Jämtland Härjedalen 2024-2027 samt ett ekonomiskt underlag som beskriver den preliminära regionala finansieringen för 2025. Anslagsnivåer kan komma att förändras utifrån verksamhetsdialoger under hösten samt efter beslut i regionala utvecklingsnämnden. Relevanta dokument, avtal, uppdrag och överenskommelser bifogas framställan i efterhand.

Det statliga anslaget uppgick år 2024 till 41 538 000 kronor. Den regionala budgeten till kultur för 2025 (inklusive kommunala anslag inom kultursamverkanmodellen) uppgår efter uppräkningsökning om 1,6 %, under förutsättning av politiska beslut¹, till 90 876 000 kronor varav 68 330 000 kronor inom samverkansmodellen.

Regionens framställan till Kulturrådet 2025 omfattar

- en uppräkningsökning av statsbidraget från 2024 med 1,6 %, 42 203 000 kronor,
- en ökning motsvarande regional uppräkningsökning om 1 431 000 kronor,
- en förstärkning av samverkansmodellen motsvarande regionens prioriteringar om 1 150 000 kronor,
- en förstärkning för satsningar inom ramen för Kultur i norr om 200 000 kronor samt

¹ Regionala utvecklingsnämnden beslutar om verksamhetsplan och budget den 15 oktober.

- ett äskande i likhet med tidigare år om 500 000 kronor för administration av modellen.

Totalt framställer Region Jämtland Härjedalen ett äskande om **45 484 000 kronor** för verksamhetsåret 2025. Se underlag för regional framställan.

Jonas Andersson
Regionala utvecklingsnämndens ordförande

Magnus Aspegren
Regional utvecklingsdirektör

Bilagor och underlag

Grunduppgifter Region Jämtland Härjedalen

Underlag för regional framställan - Finansiering av regional kulturverksamhet 2025

Avtal, uppdrag och överenskommelser med verksamheter inom kultursamverkansmodellen²

---

² Kompletteras efter beslut i regionala utvecklingsnämnden 17 december